

משולחנו...

נובמבר 2018 בבית הפלמ"ח

בחודש נובמבר הגיעו למוזיאון 5,700 מבקרים ומבקרות!
כנס "כנפי תמר" לזכרה של הנווטת תמר אריאל, ימי עיון לחטיבת
המחקר של חיל המודיעין, הרצאות מגוונות, ימים נושאים
לתלמידים, 70 שנה לפירוק מטה הפלמ"ח, 71 שנה להחלטת
האו"ם בכ"ט בנובמבר ועוד ועוד...

הנה מקבץ מאירועי החודש:

תמונת החודש:

"הסליק", כפי שמוצג בתצוגת הקבע שלנו "מסע פלמ"ח", בין המיצג על
"ליל הגשרים" ו"השבת השחורה".

מזמן לא קיבלנו תמונה מרשימה כל כך מתוך התצוגה שהיא חלק משמעותי ובלתי
נפרד מהבית. התמונה צולמה במסגרת כנס "כנפי תמר" שהתקיים החודש.

מתי אתם ביקרתם לאחרונה בתצוגה שלנו?

71 שנים להחלטת האו"ם בכ"ט בנובמבר

את התאריך החגיגי ציינו באולם "מלווי השיירות", תחת הכותרת
"איפה עובר הגבול? תוכנית החלוקה בעיניי המנהיג"

במהלך הערב הרצה פרופ'
מיכאל בר-זוהר על בן גוריון
ותוכנית החלוקה ופרופ' אשר
ססר ניתח את יחסו של
עבדאללה לשאלת פלסטין,
למופתי ומה הניע אותו לנהל
מגעים עם היהודים. את הערב
הנחה ד"ר עמיר בר-אור.

היה מרתק!

בתמונה: שלומי מעיך, מנהל
יחידת המוזיאונים יחד עם
זאב לכיש ושירי ארליך,

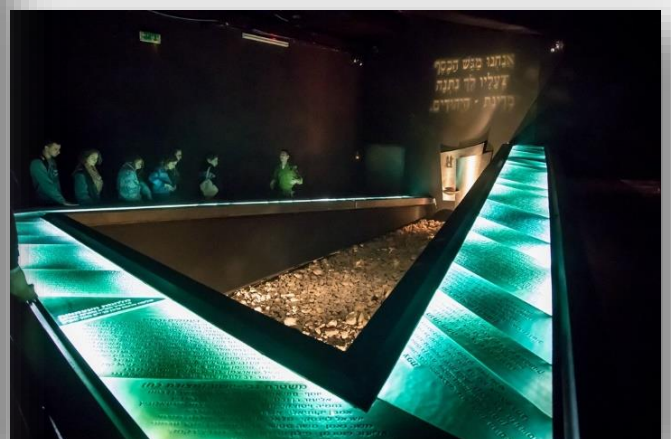
צילום: אלדד חרובי

כנפי תמר

זו השנה השנייה שכנס "כנפי תמר" השנתי מתקיים
בבית הפלמ"ח. הכנס מתקיים מידי שנה, זו השנה
הרביעית, לזכרה של הנווטת תמר אריאל שנהרגה
בנפאל. תמר באישיותה הותירה חותם עמוק על כל
סובביה והכנס לזכרה נשא אופי חינוכי: בשת"פ
עם האגף הביטחוני-חברתי כינסנו חניכי מכינות
קדם-צבאיות בעלות צביון ואופי שונה זו מזו,
והקדשנו מקום למפגש בין המגזרים השונים של
החברה הישראלית. החניכים שמעו את בני פיקאדו
על המסע שלו מאתיופיה לארץ ישראל וחווית

הקליטה של ילד ב"מבצע משה", סיירו בקבוצות מעורבות בתצוגות הבית, שוחחו
בסדנאות ובהפסקות ולסיום המפגש המשמעותי התכנסו באולם עם משפחת אריאל
לטקס חגיגי אותו הנחה קובי אריאלי שגם ראיין את ח"כ מירב בן-ארי ששיתפה אותנו
מעט מחוויותיה כשליחת ציבור ומהעשייה בכנסת ובמוסדותיה.

חטיבת המחקר – חיל מודיעין

חיילי וקציני חטיבת המחקר של מודיעין הגיעו לשני ימי סיורים בבית הפלמ"ח. היום הראשון, בתחילת חודש נובמבר, עסק ביום הזיכרון לרצח יצחק רבין ז"ל, והיום השני עסק ב-70 שנה לפירוק הפלמ"ח. ביום זה הגיעו להרצות בפני הקצינים אלוף (מיל') שייקה גביש, שסיפר על חוויותיו במלחמת העצמאות מיום ההודעה על פירוק הפלמ"ח, וזאב לכיש, לשעבר מנהל המוזיאון. לא התאפקו, וביקשנו גם מזאב להדריך את חלק מהקצינים בתערוכת שיריו של נתן אלתרמן - "צדקת הדרך".

זמן פרידה

רב סרן דודי אזואלס סיים את תפקידו כמפקד פרק המשימה הלאומי במסלול הנח"ל. דודי, שותף ותיק ויקר, ביוזמתו נקראות פלוגות פרק המשימה על-שם חטיבות הפלמ"ח, ואכן טקס הפרידה נפתח במילים "לא במקרה התכנסנו כאן, בבית פלמ"ח!". האירוע הסתיים בהרמת כוסית להמשך הדרך, וגם אנחנו מאחלים לדודי שיהנה בטויל, ויחזור להמשך עשייה אזרחית משמעותית!

תלמידי "הכפר הירוק"

כמידי שנה, הגיעו תלמידי שכבת י"ב מתיכון "הכפר הירוק", אשר לא יצאו למסע לפולין, ליום עיון בבית הפלמ"ח. היום כלל סיורים בתצוגת "יד לגח"ל ולניצולי שואה במלחמת העצמאות", הדרכות ב"חדר הנופלים" וב"אוצר התמונות" והרצאה מפי שירי, מנהלת המוזיאון. ההרצאה עסקה בסיפור הבריחה וההעפלה לארץ דרך סיפורו של אוסי רביד, איש פלי"ם אשר מצא את משפחתו באירופה לאחר מלחמת העולם השנייה.

בסוף חודש דצמבר יגיעו שוב התלמידים, יחד עם חבריהם שיחזרו מפולין, ליום סיכום המסע. ופעם שלישית יגיעו תלמידי מגמת ההיסטוריה לקראת טיול "בעקבות לוחמים".

אנו מברכים על שיתוף הפעולה עם תיכון "הכפר הירוק" ובטוחים שגם השנה המפגש המסכם יהיה מרגש וחשוב.

פגישה שכזאת

עמוס כץ, חבר הכשרת "מעוז", הגיע עם משפחתו לביקור במוזיאון. ב"אוצר התמונות" פגשו את צבי, פלמ"חניק ומתנדב ותיק, חבר הכשרת "מענית". צבי צורף למחלקתו של עמוס בקרב מלכיה, והשניים החליפו חוויות שעה ארוכה. היה מרגש!

ביקור משפחתי

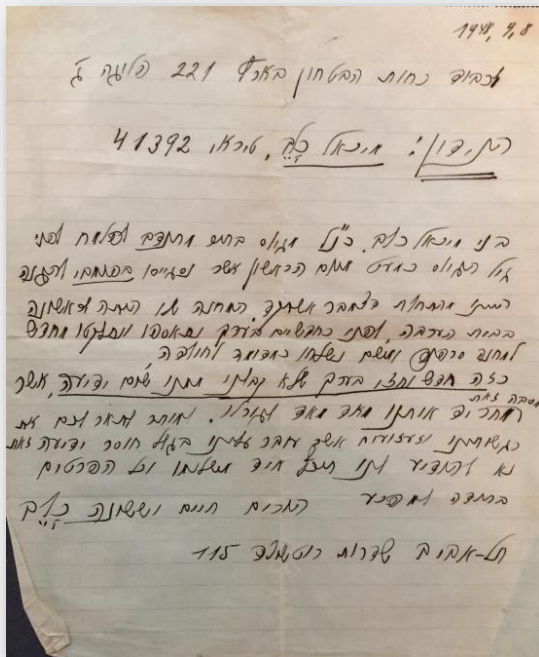
נגה, מדריכה חיילת במוזיאון, הדריכה החודש את משפחתה שהגיעה סוף סוף לביקור. אל עמדת המדריכה הצטרפה גם סבתא של נגה, תמר אושרוב, חברת הכשרת "קדמה" בגדוד הרביעי בחטיבת "הראל".

אחרי הביקור בתצוגת מסע פלמ"ח, שיתפה הסבתא תמר מסיפוריה, והציגה תמונות נעורים הנמצאות באלבומים ב"אוצר תמונות הפלמ"ח".

סיפוריהם של נופלי פלמ"ח – מיכאל כלב ויעקב בוקעי

במהלך החודש הגיעה הדסה, יחד עם בני משפחתה לביקור מרגש – הדסה היא אחותו של **מיכאל כלב**, לוחם פלמ"ח שנהרג ביולי 1948 ליד המקום בו קם קיבוץ צרעה. מיכאל היה האח הצעיר ביותר, והתנדב לפלמ"ח בגיל 17. בשיחה האחרונה עם אחותו הדסה שאל מה לדעתה הוא צריך לעשות. הדסה ענתה: "על החיים שלך אתה אחראי, ואת ההחלטות שלך אתה תקבל". לנו היא סיפרה שהיא כבר תכף ידעה, שהוא ילך לפלמ"ח.

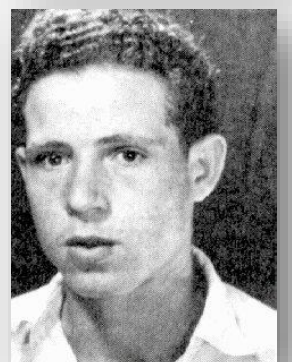
באחד ממכתביו כתב מיכאל: "יודעני כי לדרך הרת-סכנות הולך אני כעת, אבל שש אנוכי לקראת סכנה, הולך אני לשרות המולדת, לממש תקוות אלפיים שנות גלות ולהפוך את ארצנו סוף סוף לארץ חופשית ולהגן על נקודות התיישבות, אשר הסכנה אורבת לחייהם."

ההודעה על מותו של מיכאל לא הגיעה מיד למשפחתו. חודש וחצי לאחר נפילתו, פנו הוריו החוששים במכתב לכוחות הביטחון, ואז התבשרו בבשורה המרה.

משפחתו של מיכאל ביקרה בחדר הנופלים וב"אוצר התמונות" ואף תרמה לנו ספר המאגד את קורותיו ומכתביו של מיכאל.

עוד הגיעו אלינו החודש חומרים מעניינים במיוחד. רחל פולס, ציירת, ביקרה במרכז למורשת המודיעין בגלילות. במהלך הביקור הציג המדריך ארונית אלבומים לזכר הנופלים, וביניהם אלבומו של **יעקב בוקעי**. יעקב, יליד סוריה, היה מסתערב במחלקת "השחר" בפלמ"ח. יעקב נבחר למשימת הקמת בסיס הריגול והחבלה בירדן, זאת עם החזרתם של כ-450 מסתננים ושבווי מלחמה לירדן בתחילת 1949, בעקבות הסכמי שביתת הנשק. התוכנית הייתה מפורטת - אבל משהו בכל זאת השתבש. נסיונות לבדוק מה עלה בגורלו של יעקב לא צלחו, הוא נשפט בירדן והוצא להורג באוגוסט 1949.

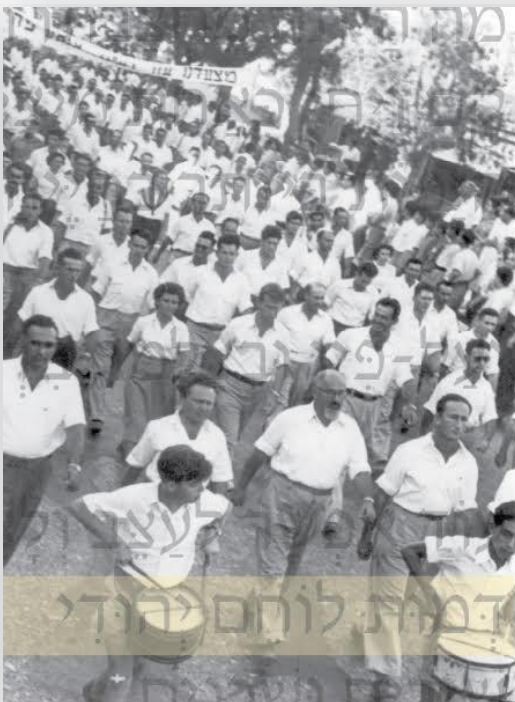
רחל התרגשה מאוד מסיפורו של יעקב וביקשה עותק מתמונתו שהופיעה באלבום. היא ציירה את הדיוקן, בהתרגשות גדולה, והוסיפה צבע לתמונת השחור לבן. אנחנו קיבלנו מרחל העתק של הציור, כדי שנוכל להציג אותו אצלנו.

עוד ועוד – שלל הרצאות מעניינות!

"העמותה להיסטוריה צבאית" על ההתיישבות בתום מלחמת העצמאות, קציני המלט"ק (המכללה לפיקוד טקטי) עם ד"ר גדי טאוב (בתמונה משמאל),
"העמותה לקצינים יוצאי חיל החינוך" עם האלוף בריק (בתמונה מימין).

נסיים הפעם בשירו של נתן אלתרמן "שתי שיבולים וחרב" שפורסם בטור השביעי בעיתון "דבר", בעקבות ההחלטה על פירוק מטה הפלמ"ח.
קטע מהשיר מוצג בתערוכת "צדקת הדרך":

ועל-פיו ובצלמו, בדפוסים מוכנים,
עוד אפשר לעצב ולצקת
דמות לוחם יהודי
שזרים ושכנים
מקנאה צהבו מנגד!

לא נגיש פה בשמו רשימת כבושים
וקרבות –
כשטרות מאי-שמה.
לא נספד לו כנ"ל על גורל הכושי...
הוא שונא תבליני מלודרמה.

אך נאמר:
עת אחד אוצרותיו של הדור,
מעבר לפצול וקטוע,
החובה הפשוטה היא לשאל-ולחקר
את ממשל המדינה:
מדוע?
.....

לא צרכי הפוליטיקה השמושית
הניעונו לגשת למלאכת
ולגעת היום בשאלה הכושית
ובענין הכושי
העומד ללכת.

.....
ידבר בו מטעם אחד-וכופת –
כי עבדה לעינינו נכונה:
נס-ונכס גדול, אשר קם למופת,
נארו (מלא אונים...)
ונשלח ארכיונה!

.....
אבל הוא לבדו (עוד יגד וישמע
מה היתה מחצבתו ואיה - - -)
קם ויחי כאחת מיצירות האמה
היפות ביותר בחייה!